

ביטוח פנסיוני

זהירות, פרישה לפניך!

רבים אינם ערים לכך שמשיכת כספי הפיצויים מקרן הפנסיה, בעת עזיבת מקום עבודה, מביאה להפחתה מיידית של הפנסיה החודשית בשיעור של 50%. זהו רק אחד המוקשים אליהם יש לשים לב בדרך הארוכה עד ליציאה לפנסיה, בעיקר בעת החלפת מקום עבודה, או פרישה מוקדמת

מאת: עו"ד (רו"ח) אמיר גבאי

מדוע? עם הגעתכם לגיל הפרישה, כאשר תפנו לפקיד המס לבקש את הפטור ממס המגיע לכם על ההכנסה מפנסיה חודשית, בבואו לחשב לכם את הפטור, הוא יפתח את "הפנקס" ויביא בחשבון את כל כספי הפיצויים שקיבלתם בפטור ממס במהלך 32 שנות העבודה שקדמו לגיל הפרישה. במילים פשוטות - בכל פעם שמושכים כספי פיצויים בפטור ממס, מקטינים את הזכאות לפטור ממס על ההכנסה מפנסיה חודשית, לאחר הפרישה. פטור קטן יותר על הפנסיה, משמעותו יותר מס. יותר מס, פחות הכנסה בתקופת הפנסיה.

ד כמה שזה נשמע מפתיע, גם היום, עובדים רבים מרימים גבה כאשר נאמר להם בעת עזיבת מקום עבודה, כי משיכת כספי הפיצויים מקרן הפנסיה מביאה להפחתה מיידית של הפנסיה החודשית לה יהיו זכאים עם הגעתם לגיל הפרישה, בשיעור של כ-50%.

החשבון הוא פשוט. אם לדוגמא, במהלך תקופת העבודה, המעביד והעובד מפקידים יחד בקרן הפנסיה כ-10% מהמשכורת לטובת סעיף שנקרא תגמולים והמעביד מפקיד בקרן הפנסיה כ-8.33% מהמשכורת לטובת סעיף הפיצויים, בהתחשב בעלות הכיסוי הביטוחי למקרה נכות או מוות, המשולמת מתוך סעיף התגמולים, הרי שחלק הפיצויים מתוך סך הכספים בקרן הפנסיה מהווה כ-50%.

על מנת להבין מדוע עובדים רבים מרימים גבה למשמע עובדה פשוטה זו צריך לדעת להקשיב

המסקנה המתבקשת - בעת עזיבת מקום עבודה, כל עוד משיכת כספי הפיצויים מקרן הפנסיה אינה צורך קיומי עבורכם ויש לכם מקורות אחרים להתקיים מהם בתקופה של אבטלה, אל תגעו בכספי הפיצויים. זו הדרך היחידה להימנע מהקטנת הפנסיה העתידית בלמעלה ממחציתה. בנוסף על כך, יש לדאוג שפקיד המס לא ירשום "בפנקס" שניצלתם את הפטור על כספי הפיצויים המגיע לכם בעת עזיבת מקום עבודה. זו הדרך היחידה להימנע מהקטנת הפטור ממס המגיע לכם על הכנסה מפנסיה חודשית עם הגעתכם לגיל הפרישה. אגב, בשפה המקצועית קוראים לזה "רצף קצבה".

בכל פעם שמושכים כספי פיצויים בפטור ממס, מקטינים את הזכאות לפטור ממס על ההכנסה מפנסיה חודשית, לאחר הפרישה. פטור קטן יותר על הפנסיה, משמעותו יותר מס. יותר מס, פחות הכנסה בתקופת הפנסיה

זה המקום להדגיש כי לכלל יש חריגים וכללי המיסוי והמונחים המקצועיים מורכבים הרבה יותר מכפי שבחירתי להציג אותם, ואולם זו הדרך היחידה לפשט את הדברים, שרבים בוחרים שלא לנסות להבין.

המסקנה המתבקשת - בעת עזיבת מקום עבודה, כל עוד משיכת כספי הפיצויים מקרן הפנסיה אינה צורך קיומי עבורכם ויש לכם מקורות אחרים להתקיים מהם בתקופה של אבטלה, אל תגעו בכספי הפיצויים. זו הדרך היחידה להימנע מהקטנת הפנסיה העתידית בלמעלה ממחציתה. בנוסף על כך, יש לדאוג שפקיד המס לא ירשום "בפנקס" שניצלתם את הפטור על כספי הפיצויים המגיע לכם בעת עזיבת מקום עבודה. זו הדרך היחידה להימנע מהקטנת הפטור ממס המגיע לכם על הכנסה מפנסיה חודשית עם הגעתכם לגיל הפרישה. אגב, בשפה המקצועית קוראים לזה "רצף קצבה".

להם. אם תשאלו אותם מה זה "תגמולים" הם ישיבו באופן מידי - זו הפנסיה שלי. מה שלא יאמרו בהכרח על חלק הפיצויים בקרן הפנסיה. מדוע? כי כך הרגילו אותם לחשוב.

הפנקס פתוח והיד רשומת

אם לא די בכך שמשיכת כספי הפיצויים מקרן הפנסיה, בעת עזיבת מקום עבודה, מביאה להפחתה מיידית של הפנסיה החודשית בשיעור של 50%, בואו "נגלה" לכם עובדה נוספת. היא עשויה להקטין את ההכנסה בתקופת הפנסיה עוד יותר.

פרישה מוקדמת

קחו, לדוגמא, אנשים אשר עוזבים את מקום עבודתם במסגרת הסכם לפרישה מוקדמת. תחילה נתייחס לאותם אנשים אשר לרגל הפרישה המוקדמת מקבלים מענק פרישה מכובד במזומן. במטרה להקטין את תשלום המס על מענק הפרישה, רבים מהם פונים לפקיד המס בבקשה לפרישה. אך מה זו פרישה? במילים פשוטות, ההכנסה החייבת במס ממענק הפרישה נפרסת על פני מספר שנות מס וכך ניתן להגיע למצב בו ההכנסה תחוייב במס לפי מדרגות מס נמוכות יותר. אגב, זה לא משנה כמה פעמים אסביר את

מאות פעמים אם לא יותר, שמעתי את המשפט, "לא שווה לי לצאת לעבודה". לפני שאפרט מי אמר ובאיזה הקשר ואתן את התייחסותי העניינית, אני חייב לציין, כי לדעתי בתחומי הפנסיה והמס יש יותר מיתוסים מעובדות ואם רוצים להנגיש לציבור הרחב את הנושא שעבור מרבית האנשים מהווה "חור שחור", יש צורך להסיר, לפני הכל, את כל החסמים ואת כל התפיסות השגויות. כמו כן, לעניות דעתי, ככלל, תמיד שווה לצאת לעבודה ולא רק בגלל הכסף.

האם אתם יכולים להפיק את המרבית מהפגישה?

העוגה", לבחון את סך המס שהם נדרשים לשלם על סך ההכנסות שלהם ולא על כל חלק בנפרד. כמו כן, כאשר יש מספר הכנסות במקביל, כמו הכנסה ממקום עבודה חדש המתווספת להכנסה מפנסיה מוקדמת, יש לפנות לפקיד המס, בתחילת כל שנת מס, בבקשה שינחה בכתב את כל אחד מהמשלמים כמה מס לנכות בדיוק. רק כך לא תשלמו מס מיותר. אגב, בשפה שלנו, קוראים לזה "תיאום מס". מי שלא פנה לפקיד המס בבקשה לתיאום מס יכול להגיש דוח שנתי למס הכנסה, לצורך חישוב סופי של המס שהיה עליו לשלם בשנת המס, ובמידה ונוכה מס ביתר הוא יוכל לקבלו בחזרה.

לסיכום, ניתן לראות כי בכל שלב בחיים, החל מהחלפת מקום עבודה בגיל צעיר ועד ליציאה לפנסיה (ראה מסגרת), אנו נדרשים לקבל החלטות, אשר יש להן חשיבות קריטית להמשך הדרך, כאשר ברוב המקרים מדובר בהחלטות בלתי הפיכות.

הכותב הוא עורך אתר האינטרנט "פרישה" www.prisha.co.il מאמר זה מובא לידע כללי בלבד והוא אינו מהווה תחליף לקבלת ייעוץ. האינפורמציה אינה מהווה המלצה לביצוע או אי ביצוע מהלך כלשהו והמידע מוצג להמחשה בלבד. חבות המס הסופית בכל מקרה תיקבע אך ורק על ידי רשויות המס על פי הקבוע בפקודת מס הכנסה

לא לדלג על ייעוץ אישי

אפשר אולי להבין את כל עשרות אלפי האנשים המבקרים בכל חודש באתר "פרישה" אך בורחים ממנו לאחר שהיה של שולש דקות בממוצע. מדוע הם בורחים? התשובה היא פשוטה - הם נבהלים ממפולת המידע הניתנת על ראשם ומעדיפים לשוב ולעצום עיניים. עם זאת, איני יכול להבין את כל אלפי האנשים המבקרים בכל חודש במשרדי מס הכנסה עם עזיבתם את מקום העבודה, או יציאתם לפנסיה, מבלי שטרחו לגשת לייעוץ אישי בטרם הם מקבלים החלטות ומגיישים בקשות לפקיד המס.

אין לי דרך אחרת להמחיש את הנזקים הנגרמים כיום למי שבוחר לדלג על ייעוץ אישי, אלא להשוות זאת לתחום אחר בחיינו, הבריאות שלנו. כפי שכל מי שרק יכול להרשות לעצמו, מדי רגליו מהרפואה הציבורית ופונה אך ורק לרפואה פרטית, כי בריאותו חשובה לו, כך כל מי שרק יכול להרשות לעצמו, חייב לפנות לייעוץ אישי ולא להסתמך אך ורק על ידיעותיו האישיות, על הנחיות סוכן הביטוח שלו, או המעסיק, או על איכות השירות הקלוהקל, בלשון המעטה, הניתן לו במשרדי מס הכנסה, במיוחד לאחר כל השינויים האחרונים בחוקי המס והפנסיה, אם הביטחון הכלכלי שלו ושל בני משפחתו, חשוב לו. מדובר בהרבה מאוד כסף.

את השימוש בכספי מענק הפרישה למועד מאוחר יותר, במועד קבלת מענק הפרישה ניתן לפנות לפקיד המס בבקשה לדחות את ההתחשבות על מענק הפרישה, תוך התחייבות להפקיד את כספי מענק הפרישה בקופת גמל.

למען הסר ספק, שימו לב - ככלל, מדובר

במידה ואתם יכולים להרשות לעצמכם לדחות את השימוש בכספי מענק הפרישה למועד מאוחר יותר, במועד קבלת מענק הפרישה ניתן לפנות לפקיד המס בבקשה לדחות את ההתחשבות על מענק הפרישה, תוך התחייבות להפקיד את כספי מענק הפרישה בקופת גמל

בהפקדת כל מענק הפרישה בקופת הגמל. דהיינו, לא ניתן לעשות שימוש רק בחלק הפטור ממס ואת החלק החייב במס להפקיד בקופה. כמו כן, אין מדובר בהפקדת הכספים למטרת קצבה, שכן כספי מענק הפרישה ישונו להיות נזילים וניתנים למשיכה כסכום חד-פעמי במזומן מיד לאחר עריכת ההתחשבות עם מס הכנסה.

אדגיש, כי הסדר מס זה כורך בתוכו תנאים נוספים שיש לעמוד בהם והשלכות נוספות שאין מקום לפרטן ולפיכך אינני ממליץ לפנות לפקיד המס בבקשה מסוג זה ללא ייעוץ מס מוקדם וליווי מקצועי גם לאחר קבלת האישור ממס הכנסה. אגב, בשפה המקצועית קוראים לזה "רצף פיזויים" או "רצף מעבידים".

להסתכל על כל העוגה

לצורך השלמת התמונה, ניקח לדוגמה אנשים אשר עוזבים את מקום עבודתם במסגרת הסכם לפרישה מוקדמת, תוך שממועד הפרישה המוקדמת הם זכאים לתשלומי פנסיה חודשית במימון המעביד ולא למענק פרישה במזומן. עבור אותם פורשים המעוניינים לשוב למעגל העבודה, גם במקרה זה, צירוף ההכנסה מפנסיה מוקדמת, להכנסה ממקום העבודה החדש, מביא באופן טבעי לחיוב במס על ההכנסה ממקום העבודה החדש, לפי מדרגות מס גבוהות יותר. מה שמוביל גם את אותם האנשים להגיע למסקנה נמחרת ופזיזה, לפיה לא שווה להם לצאת לעבודה וזאת מבלי שביצעו אפילו חישוב אחד לבדוק עד כמה השד נורא, אם בכלל. עבור אנשים אלו אני מציע "להסתכל על כל

פנסיה - לא רק בגיל 67

מרבית האנשים נוטים לחשוב שאת תשלומי הפנסיה החודשית מקרן הפנסיה, או חברת הביטוח, הם יכולים להתחיל לקבל רק בגיל 67.

ואולם, קחו לדוגמה אנשים המבוטחים בפוליסות ביטוח מנהלים, אשר לפי תנאי הפוליסה, הם יכולים להתחיל לקבל את הפנסיה החודשית כבר בגיל 60. הן גברים והן נשים. אגב, כך גם לגבי כלל החוסכים בקרנות הפנסיה החדשות. דוגמה נוספת היא דווקא אותם אנשים המבוטחים בקרנות הפנסיה הוותיקות אשר ככלל, לפי תקנון קרן הפנסיה, גיל התחלת קבלת הקצבה הוא גיל הפרישה לפי החוק ואולם אפילו גם הם יכולים לבקש להקדים את המועד לקבלת הפנסיה הראשונה. כך למשל, גבר יכול להתחיל לקבל פנסיה חודשית כבר בגיל 60. למען הסר ספק, במקרים רבים ניתן אף לדחות את המועד לקבלת הפנסיה הראשונה ובחלק מהמקרים אפילו כדאי.

על מנת להבין מדוע מרבית האנשים נוטים לחשוב שאת תשלומי הפנסיה החודשית מקרן הפנסיה, או חברת הביטוח, הם יכולים להתחיל לקבל רק בגיל 67, די בכך שנביט בדוח השנתי של קרן הפנסיה המציגה לחוסך את תחזית הקצבה לגיל 67. לכך אפשר להוסיף את העובדה שבשנים האחרונות יש שיח ציבורי פעיל באשר לגיל הפרישה לפי החוק, הנוגע בעיקרו לזכויות עובדים, לזכויות מהמוסד לביטוח לאומי ולזכאות לפטור ממס על הכנסה מפנסיה חודשית, דיון המטעה את הציבור. די בכך שנפנים כי אנשים לא קוראים. אנשים לא טורחים לעיין בתנאי פוליסת ביטוח המנהלים שלהם, ואנשים לא טורחים לפתוח את תקנון קרן הפנסיה שלהם.

אפשר לומר, כי השאלה אינה שאלה של עובדה - מתי נותחיל לקבל פנסיה, אלא שאלה של כדאיות כלכלית אישית - מתי כדאי לנו לדרוש את הפנסיה הראשונה. כאן אני יכול לומר, כי הדרך אל התשובה על השאלה - האם כדאי לנו להקדים את מועד קבלת הפנסיה הראשונה, או האם כדאי לנו לדחות אותה או לא לשנות כלל, עמוסה בחישובים מורכבים.

במסגרת החישובים, יש להביא בחשבון הערכה לגבי תוחלת חיים ומצב בריאותי - הן של המבוטח והן של בן/בת הזוג, מצב אישי ומשפחתי, נטל המס הצפוי על תשלומי הפנסיה והמושפע מכלל ההכנסות החייבות במס שיש לנו בתקופת הפנסיה, הן בשנים הראשונות והן בשנים המאוחרות, המקדם לפיו תחושב לנו הפנסיה מפוליסת ביטוח לקצבה, או מקרן פנסיה חדשה ומקדם הנקבע לפי גיל התחלת קבלת הפנסיה, הפנסיה החודשית היא תוצאת חלוקת הסכום שצברנו במקדם, סכום החיסכון שצברנו, ריבית מקובלת להיוון התשלומים העתידיים, העדפות אישיות והשקפת עולם, ועוד ועוד שיקולים.

בהקשר זה מחובתי להוסיף, כי לקראת מועד הפרישה, יסתבר במהרה לרבים מהפורשים, כי לא די בקבלת החלטה מתי לקבל את הפנסיה הראשונה וכי עליהם לקבל החלטות נוספות, כבדות משקל לא פחות. לדוגמה, באיזה מסלול פנסיה כדאי להם לבחור.

ואולם, אם בכל זאת רוצים להימנע מתשלום מס לפי מדרגות מס גבוהות יותר על ההכנסה

כאשר יש מספר הכנסות במקביל, כמו הכנסה ממתווספת להכנסה מפנסיה מוקדמת, יש לפנות לפקיד המס, בתחילת כל שנת מס, בבקשה שינחה בכתב את כל אחד מהמשלמים כמה מס לנכות בדיוק. רק כך לא תשלמו מס מיותר

ממקום העבודה החדש אפשר לפעול אחרת. במידה ואתם יכולים להרשות לעצמכם לדחות

המונח פרישה ובאילו מילים אשתמש לצורך כך, לרבות במילים "ען", "כאילר", "לא באמת", "וירטואלי", עדיין אנשים רבים חושבים שפרישה משמעותה, לקבל את מענק הפרישה בתשלומים, או שפרישה משמעותה לשלם את המס בתשלומים. אז לא. הפרישה רק נועדה להקל על הפורש בחישובי המס, כאשר את כל מענק הפרישה הוא מקבל כסכום חד-פעמי במזומן ואת כל תשלומי המס - המתייחסים לכל שנות הפרישה - הוא משלם מראש כמקדמה. התחשבות סופית על ההכנסה ממענק הפרישה מול מקדמת המס ששולמה, מבוצעת באופן יחסי, בתום כל שנת מס, במסגרת הדוח השנתי שחובה להגיש למס הכנסה.

עבור אותם פורשים, אשר ביצעו פרישה, ומעוניינים לשוב למעגל העבודה, צירוף ההכנסה החייבת במס ממענק הפרישה שנפרטה על פני מספר שנים, להכנסה ממקום העבודה החדש, מביא באופן טבעי לחיוב במס על ההכנסה ממקום העבודה החדש, לפי מדרגות מס גבוהות יותר. מה שמוביל את אותם אנשים להגיע למסקנה נמחרת ופזיזה, לפיה לא שווה להם לצאת לעבודה וזאת מבלי שביצעו אפילו חישוב אחד לבדוק עד כמה השד נורא, אם בכלל.